

Na osnovu člana 3. stav (3), člana 10. stav (8), člana 80. stav (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) i člana 61. stav 2. Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09), Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja, u saradnji sa nadležnim organima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, donosi

**PRAVILNIK
O STAVLJANJU U PROMET REPRODUKCIJSKOG MATERIJALA UKRASNOG BILJA U BOSNI I
HERCEGOVINI**

Član 1.

(Predmet)

Ovim Pravilnikom propisuju se uslovi i priprema za stavljanje u promet, stavljanje u promet i uvoz reprodukcijaskog materijala ukrasnog bilja (u daljem tekstu: reprodukcijaski materijal).

Član 2.

(Izuzeci od primjene)

Ovaj Pravilnik se ne primjenjuje na:

- a) reprodukcijaski materijal koji je namijenjen izvozu, a koji se proizvodi u skladu sa odredbama člana 25. st. (1) i (2) Zakona o sjemenu i sadnom materijalu poljoprivrednog bilja Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 3/05) (u daljem tekstu: Zakon);
- b) reprodukcijaski materijal koji nije namijenjen za ukrasne svrhe, ukoliko je stavljanje u promet takvog proizvoda uređeno drugim propisima.

Član 3.

(Definicije)

- (1) Izrazi upotrijebljeni u Zakonu upotrebljavaju se i u ovom Pravilniku, a specifični izrazi upotrijebljeni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:
 - c) **"Organ za potvrđivanje"** je tijelo koje je odgovorno za sva pitanja koja se odnose na proizvodnju, izdavanje deklaracija/certifikata, testiranja i stavljanje u promet reprodukcijaskog materijala;
 - d) **"Reprodukcijaski materijal ukrasnog bilja"**, je materijal namijenjen za:
 - e) razmnožavanje ukrasnog bilja;
 - f) proizvodnju ukrasnog bilja, ali u slučaju proizvodnje iz već uzgojene biljke, ovaj izraz se upotrebljava ukoliko je proizvedena ukrasna biljka namijenjena za dalje stavljanje u promet;
 - g) **"Reprodukcija"** je razmnožavanje vegetativnim ili nekim drugim načinom.
- (2) Za reprodukcijaski materijal ukrasnog bilja u postupku deklariranja/certificiranja ne utvrđuju se kategorije.

Član 4.

(Zahtjevi u pogledu kvaliteta reprodukcijaskog materijala)

U promet se može staviti reprodukcijaski materijal koji mora ispunjavati sljedeće uslove utvrđene ovim

- Pravilnikom:
- a) da je bez oštećenja, koja bi mogla ugroziti njegov kvalitet kao reprodukcijaskog materijala;
 - b) da se vizuelnim pregledom ustanovi da je bez prisustva štetnih organizama i bolesti koji utiču na kvalitet i smanjuju upotrebnu vrijednost reprodukcijaskog materijala;
 - c) da je bez prisustva štetnih organizama i bolesti u pogledu roda ili vrste, navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika;
 - d) vegetaciona razvijenost reprodukcijaskog materijala mora biti zadovoljavajuća s obzirom na njegovu upotrebljivost kao reprodukcijaskog materijala, kao i uravnoteženost izmeću razvijenosti korijena, stabljike i listova;
 - e) da ima zadovoljavajuć i identitet i isto u roda ili vrste ili grupe bilja kojoj pripada;
 - f) u slučaju sjemena imati zadovoljavajuću klijavost.

Član 5.

(Posebne odredbe koje se odnose na stavljanje u promet roda Citrus)

Pored ispunjavanja odredbi iz člana 4. ovog Pravilnika, reprodukcijaski materijal ukrasnog limuna mora:

- a) da potječe iz izvornog materijala (matice biljke) koji je pregledan i za koji je utvrđeno da nema simptome virusa, virusolikih organizama ili bolesti;
- b) biti provjeren da nije bilo prisustva virusa, virusolikih organizama ili bolesti od početka zadnjeg ciklusa vegetativnog razvoja;
- c) u slučaju kalemljenja, biti kalemljen na podloge vrsta koje nisu podložne viroidima.

lan 6.

(Posebne odredbe koje se odnose na stavljanje u promet lukovica cvije a)

Osim ispunjavanja uslova iz lana 4. ovog Pravilnika, lukovice cvije a moraju da poti u direktno iz materijala koji je u vrijeme uzgajanja usjeva lukovica provjeren i za koje se ustanovilo da nema prisustva štetnih organizama navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika, bolesti, znakova ili simptoma takvih organizama i bolesti.

lan 7.

(Obaveze dobavlja a)

- (1) Stavljanjem u promet reprodukcijaskog materijala mogu se baviti dobavlja i koji su upisani u Registar dobavlja a (u daljem tekstu: Registar), u skladu sa Zakonom.
- (2) Dobavlja koji je registriran u skladu sa stavom (1) ovog lana vodi evidenciju o prodajama i kupovinama reprodukcijaskog materijala koje je izvršio, na Obrascu broj 1., Priloga II ovog Pravilnika. Dobavlja je obavezan uvati takvu dokumentaciju najmanje pet godina.
- (3) Dobavlja koji se bavi proizvodnjom je obavezan:
 - a) identificirati i pratiti kriti ne ta ke tokom proizvodnog procesa koje mogu uticati na kvalitet sadnog materijala i uvati dokumentaciju o tome;
 - b) ukoliko je potrebno, uzimati uzorke, slati ih na analizu;
 - c) osigurati da tokom proizvodnje partije sadnog materijala ostanu lako prepoznatljive.
- (4) Bez obzira na odredbe iz stava (3) ovog lana, dobavlja mora da tretira ili, ako je potrebno, odstrani sadni materijal koji pokazuje vidljive znakove ili simptome prisustva štetnih organizama koji uti u na kvalitet.
- (5) Ukoliko dobavlja u prostorijama u kojima obavlja djelatnost prona e štetni organizam, opisan u Pravilniku o listama štetnih organizama, listama bilja, biljnih proizvoda i reguliranih objekata ("Službeni glasnik BiH", broj 48/13) Lista I Dio A (štetni organizmi ije se unošenje i širenje u Bosni i Hercegovini zabranjuje), mora o tome obavijestiti fitosanitarnog ili poljoprivrednog inspektora i provesti sve mjere koje inspektor propiše, osim ukoliko se od dobavlja a ne zahtijeva da obavijesti inspektora o sumnjivom prisustvu pojedinih štetnih organizama, u skladu sa lanom 9. Zakona o zaštiti zdravlja bilja ("Službeni glasnik BiH", broj 23/03).
- (6) Dobavlja koji se bavi proizvodnjom je obavezan uvati najmanje pet godina sljede e:
 - a) dokumente koji se odnose na reprodukcijaski materijal kupljen za skladištenje ili zasa ivanje, za materijal u proizvodnji ili materijale isporu ene drugima;
 - b) dokument na kojem se navodi naziv hemijskog sredstva i naziv aktivne materije, u slu aju kad je sadni materijal tretiran nekim fitofarmaceutskim sredstvom ili bilo kojim drugim hemijskim sredstvom. Aktivna materija mora biti dozvoljena za upotrebu u Bosni i Hercegovini;
 - c) dokumenta o sastavu i porijeklu reprodukcijaskog materijala razli itog porijekla koje je proizvo a miješao prilikom pakovanja, skladištenja, transporta ili isporuke;
 - d) dokumenta o svim pojavama štetnih organizama navedenih u Prilogu I ovog Pravilnika u prostorijama dobavlja a;
 - e) dokumenta o svim provedenim mjerama pri pojavi štetnih organizama.

lan 8.

(Zahtjev za izdavanje dokumenata koji prate reprodukcijaski materijal)

- (1) Dobavlja podnosi Organu za potvr ivanje Zahtjev za izdavanje deklaracije/certifikata i etiketa koje prate reprodukcijaski materijal, na Obrascu broj 3., Priloga II ovog Pravilnika.
- (2) Dobavlja vodi evidenciju o izdanim deklaracijama/ certifikatima, odnosno o koli ini reprodukcijaskog materijala za koje dobavlja podnosi Zahtjev za izdavanje deklaracija/certifikata. Evidencija se vodi na Obrascu broj 1. Priloga II ovog Pravilnika.

lan 9.

(Dokumenti koji prate reprodukcijaski materijal)

- (1) U promet se može staviti reprodukcijaski materijal sa dokumentom koji mora da sadrži sljede e podatke:
 - a) "EC kvalitet";
 - b) zemlja proizvodnje;
 - c) tijelo odgovorno za certifikaciju i oznaka zemlje;
 - d) registracioni broj;
 - e) pojedina ni serijski broj i broj partije;
 - f) botani ki naziv;
 - g) kada je potrebno, naziv sorte ili u slu aju korijenovog sistema, naziv sorte ili njene oznake;
 - h) kada je potrebno, ozna avanje grupe bilja;
 - i) koli ina.

”Službeni glasnik BiH”, broj: 83/13

- (2) Kada je za reproduksijski materijal izdan biljni pasoš u skladu sa članom 42. Zakona o zaštiti zdravlja bilja, u tom slučaju biljni pasoš može da predstavlja etiketu ili drugi dokument dobavljača u skladu sa stavom (1) ovog člana, ukoliko sadrži sljedeće dodatne podatke:
- a) "EC kvalitet";
 - b) tijelo odgovorno za certifikaciju i zemlja proizvodnje;
 - c) oznaka i vanjske sorte ili u slučaju podloge, naziv sorte ili njene oznake.
- (3) Podaci iz stava (1) ovog člana ne odnose se na reproduksijski materijal koji sadrži odgovarajuće podatke o biljnom proizvodu, a stavlja se u promet krajnjem kupcu koji se bavi proizvodnjom ili prodajom reproduksijskog materijala ukrasnih biljaka za vlastite potrebe. (4) Reprodukcijski materijal iz uvoza, prije stavljanja u promet mora biti označen u skladu sa stavom (1) ovog člana. Ako dokument iz stava (1) ovog člana, nije na jednom od službenih jezika koji su u upotrebi u Bosni i Hercegovini, prevod tog dokumenta mora se priložiti kao prateći dokument.

član 10.

(Promet reprodukcijskog materijala)

- (1) Reprodukcijski materijal se može staviti u promet u homogenim partijama, pakovan i označen na propisan način.
- (2) U promet se može staviti reprodukcijski materijal sa nazivom sorte ukoliko:
- a) je sorta zaštićena u skladu sa Zakonom o zaštiti novih sorti bilja u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 14/10 i 32/13);
 - b) je općepoznata;
 - c) je takva sorta upisana na listu dobavljača koja obuhvata:
 - 1) naziv sorte, zajedno sa njenim uobičajenim sinonimima, ako ih ima;
 - 2) podatke o održavanju identiteta sorte i iste sorte u sistemu razmnožavanja koji se primjenjuje;
 - 3) opis sorte na osnovu karakteristika i njihovih oblika;
 - 4) objašnjenje o tome koliko se sorta razlikuje od ostalih sorti koje su joj najbliže;
 - d) je službeno registrirana u skladu sa propisima koji uređuju registraciju sorti.
- (3) Ukoliko dobavljač stavlja u promet reprodukcijski materijal koji se odnosi na grupu bilja kojoj pripada, dobavljač mora naznačiti tu grupu biljaka tako da se izbjegne bilo kakva nedoumica o nazivu sorte.
- (4) U promet se može staviti reprodukcijski materijal ukoliko se ustanovi da dobavljač:
- a) osigurava provjeru proizvodnog procesa:
 - 1) kvalitet reprodukcijskog materijala koji se koristi za započinjanje proizvodnog procesa;
 - 2) sadržaj, pikanje i zasađivanje u posude reprodukcijskog materijala;
 - 3) plan i metoda uzgajanja i općeg brige o usjevima;
 - 4) operacija multipliciranja i ubiranja reprodukcijskog materijala;
- 5) higijena, tretiranje, pakovanje, skladištenje;
- b) osigura stručno osposobljeno lice koje posjeduje odgovarajuće iskustvo u oblasti proizvodnje bilja i zaštite zdravlja bilja;
 - c) obavlja po potrebi vizuelne preglede u odgovarajućim intervalima o čemu vodi evidenciju;
 - d) osigura u skladu sa ovim Pravilnikom ovlaštenom fitosanitarnom ili poljoprivrednom inspektoratu pristup prostorijama, ako je potrebno uzimanje uzoraka, kao i pristup dokumentima propisanim odredbama ovog Pravilnika.

član 11.

(Nadzor)

Fitosanitarni inspektor obavlja redovno, a najmanje jednom godišnje u toku ciklusa proizvodnje, nadzor dobavljača i njegovih prostorija kako bi se uvjerio u kontinuitet, usaglašenosti sa zahtjevima propisanim ovim Pravilnikom.

član 12.

(Uvoz reprodukcijskog materijala)

- (1) Prijava i kontrola uvoza reprodukcionog materijala obavlja se u skladu sa odredbama Zakona i Pravilnika o kontroli reprodukcijskog materijala poljoprivrednog bilja koje se uvozi ("Službeni glasnik BiH", broj 34/12).
- (2) Reprodukcijski materijal može se uvoziti ukoliko se prije uvoza utvrdi da materijal koji se uvozi posjeduje odgovarajuće standard za reprodukcijski materijal i da ispunjava uslove iz ovog Pravilnika, posebno u pogledu kvaliteta, identiteta i zdravlja reprodukcijskog materijala.
- (3) Pošiljka reprodukcijskog materijala za koju se ustanovi da ne ispunjava zahtjeve propisane Zakonom o zaštiti zdravlja bilja i ovim Pravilnikom ne može se uvesti i staviti u promet u Bosni i Hercegovini.
- (4) Dobavljač vodi evidenciju o uvozu reprodukcijskog materijala na Obrascu broj 2., Priloga II ovog Pravilnika.
- (5) Dobavljač zadržava kao dokaz cjelokupnu dokumentaciju o uvozu reprodukcijskog materijala.

”Službeni glasnik BiH”, broj: 83/13

- (6) Obaveznoj kontroli pri uvozu ne podliježu male koli ine reprodukcijaskog materijala ukrasnog bilja, u skladu sa lanom 4. st. (1) i (2) Pravilnika o mjerama za spre avanje unošenja širenja i suzbijanja štetnih organizama na bilju, biljnim proizvodima i reguliranim objektima ("Službeni glasnik BiH", broj 59/11).

lan 13.

(Ovlaštenja fitosanitarnog i poljoprivrednog inspektora)

- (1) Ukoliko postoji sumnja da se bilo koja radnja obavlja u suprotnosti sa odredbama ovog Pravilnika, fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor može u i u bilo koju registriranu prostoriju dobavlja a koja je predmet kontrole dobavlja a.
- (2) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor prilikom ulaska u prostorije iz stava (1) ovog lana može povesti sa sobom osobe za vršenje inspekcijaskog nadzora.
- (3) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor može obaviti sve odgovaraju e provjere koje su potrebne kako bi ustanovio usaglašenost sa ovim Pravilnikom, a posebno može:
 - a) uzeti reprodukcijaski materijal ili uzorak takvog materijala i poslati na analizu;
 - b) tražiti na uvid sva relevantna dokumenta, listu i druge dokumente;
 - c) privremeno izuzeti relevantna dokumenta, liste ili druga dokumenta radi kopiranja.
- (4) Fitosanitarni ili poljoprivredni inspektor može izdati Rješenje kojim e zabraniti stavljanje u promet i premještanje reprodukcijaskog materijala ako ustanovi da dobavlja ne ispunjava zahtjeve iz ovog Pravilnika.

lan 14.

(Prelazne odredbe)

Oznaka "EC kvalitet" iz lana 9. st (1) i (2) ovog Pravilnika za reprodukcijaski materijal proizveden u Bosni i Hercegovini po et e se primjenivati sa datumom pristupanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji.

lan 15.

(Prilozi)

Prilozi I i II su sastavni dio ovog Pravilnika.

lan 16.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a po et e se primjenjivati šest mjeseci od dana stupanja na snagu.

Broj UZZB-01-1-02-2-830-1/13

4. oktobra 2013. godine

Sarajevo

Direktor

Radenko Radovi , s. r.